

نقد ساختارگرایانه مجموعه عکس «برج آهن»

عکس‌های مجموعه‌ی «برج آهن» از تصاویر ساختمان‌های عظیم نیمه کاره، محصور در کادرهای مدور سیاه رنگ تشکیل می‌شود که حاصل قرار دادن لنزی با پوشش کم بر روی دوربین قطع ۶×۶ هستند. ما در تمام این عکس‌ها، ساختمان را در کنار عناصر دیگر شهری مانند اتومبیل، درخت و... می‌بینیم. همانطور که از بیانیه عکاس نیز پیداست او به دنبال نشان دادن فشردگی، خفگی و ازدحام شهر است؛ بنابراین در ترکیب بندی‌های او تلاشی برای رسیدن به زیبایی صورت نگرفته است و این موضوعات عکاسی شده در اینجا همان وظیفه‌ای را انجام می‌دهند که در شهر، یعنی نمایش تصویری از زشتی‌ها.

تمرکز هنرمند بر عنصر آهن که در عنوان نمایشگاه نیز به چشم می‌خورد، در تصاویر کاملاً آشکار است: ساختمان‌هایی که فقط وجه آهنین آن‌ها دیده می‌شود و ماشین‌هایی که به آهن‌پاره‌هایی بی‌قواره می‌مانند؛ حتی درخت‌ها نیز نمی‌توانند نقشی متفاوت از آهن در این تصاویر بازی کنند و در تلاش برای نجات این مناظر از این زشتی شکست می‌خورند.

آهن در این عکس‌ها به عنوان نماد سرسختی و بی‌احساس بودن سازه‌های دست انسان در مقابل درخت قرار می‌گیرد که نمادی از طبیعت و احساس زندگی است؛ اما سهم بیشتر از حجم این تصاویر به ساختمان‌ها اختصاص داده شده که نشان دهنده نابودی طبیعت به دست انسان است. تناقض نوشته: «آسمان آبی، زمین پاک» در یک سوم پایین عکسی از یک ساختمان عظیم-الجثه، با حضور این ساختمان نیز یادآور همین نکته است.

ما تقریباً در تمامی این عکس‌ها با عناصر تصویری واحدی مواجهیم که تنها گاهی از آن‌ها دور یا به آن‌ها نزدیک می‌شویم. بیشتر این عکس‌ها وظیفه بصری و مفهومی یکسانی را انجام می‌دهند و قرار گرفت‌نشان در کنار هم معنای تازه‌ای به آن‌ها نمی‌بخشد. حذف شدن برخی از این تصاویر لطمه‌ای به پیام و هدف این مجموعه وارد نخواهد کرد و ترکیب بندی‌های تکرار شونده باعث شبیه شدن بیش از حد بعضی از عکس‌ها به هم و اضافی بودنشان شده است.